

О Д Л У К У
о усвајању финансијског извештаја
ЈП „Завод за изградњу“ Кула - у ликвидацији

1.

УСВАЈА СЕ Финансијски извештај Јавног предузећа „Завод за изградњу“ Кула - у ликвидацији за 2024. годину са стањем на дан 31.12.2024. године, који је саставио ликвидациони управник Јавног предузећа „Завод за изградњу“ Кула - у ликвидацији 17.02.2025. године.

2.

Ову одлуку објавити у "Службеном листу општине Кула".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Кула
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 001263782-2025-08576-001-000-060-107-28
20. мај 2025. године
К у л а

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Велибор Милојичић, с.р.

52.

На основу члана 13. став 4 Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16, 35/23, 92/23 и 94/24), члана 8. Одлуке о буџету општине Кула за 2025. годину ("Сл. лист општине Кула", бр. 35/24), претходне сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број: 00164017 2025 14840 007 000 000 001 од 01.04.2025. године и члана 39. Статута општине Кула („Сл. лист општине Кула“, бр. 13/19 и 10/21), Скупштина општине Кула, на седници одржаној 20. маја 2025. године, донела је

О Д Л У К У
о доношењу Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и
политике руралног развоја општине Кула за 2025. годину

1.

Доноси се Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Кула за 2025. годину.

2.

Саставни део ове Одлуке је Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Кула за 2025. годину.

3.

Ову Одлуку и Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Кула за 2025. годину објавити у "Службеном листу општине Кула".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Кула
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 001263782-2025-08576-001-000-060-107-29
20. мај 2025. године
К у л а

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Велибор Милојичић, с.р.

53.

На основу члана 13. став 4 Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр. 10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/2016), члана 8. Одлуке о буџету општине Кула за 2025. годину ("Сл. лист општине Кула", бр. 35/2024) и члана 39. Статута општине Кула ("Сл. лист општине Кула", бр. 13/2019 и 10/2021), по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Скупштина општине Кула, на седници одржаној 20. маја 2025. године, донела је

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ КУЛА ЗА 2025. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Кула се налази у средишту Бачке, у Западнoбачком округу Аутономне Покрајине Војводине, на раскрсници између Новог Сада, Сомбора и Суботице, на чворној позицији саобраћајних веза Бачке која повезује Подунавље са Потисјем. Гранични прелаз са Мађарском (Бачки Брег) у даљен је 66 км, а река Дунав је на 38 км, где је Лука Богојево, односно гранични прелаз са Хрватском. Подручје општине Кула пресецају два пловна канала: Велики бачки канал који тече кроз насеље и тако пружа одличне услове за развој пољопривреде, туризма и речног саобраћаја као и канал Дунав-Тиса-Дунав, који има посебан значај за наводњавање и развој пољопривредне производње наше општине. Општина Кула простире се на површини од 481 км² и у њој живи 35.592 становника према подацима Пописа из 2022. године што је за 7.509 становника мање у односу на податке пописа из 2011. године, када је било 43.101 становник Општине Кула, уз просечну густину насељености од 74 становника/км², што је за 15,6 становника мање по км² у односу на податке из Пописа становништва у 2011. години. На основу величине своје територије општина Кула је сврстана у групу средње великих покрајинских општина, а чини је 7 насељених места: градска насеља Кула и Црвенка и села Сивац, Руски Крстур, Крушчић, Липар и Нова Црвенка. У свом саставу има 6 катастарских општина: Кула, Црвенка, Сивац, Крушчић, Руски Крстур и Липар. Регистрованих месних заједницаима док месних канцеларија нема. Административни центар општине је градско насеље Кула, а њен географски положај и природна богатства, обезбеђују општини добре изгледе за напредак. Општина Кула се граничи са пет општина: Врбас, МалиИђош, Бачка Топола, Оџаци и Сомбор.

Смањење броја становника на територији општине Кула према пописима из 2011. и 2022. године

година	бр. становника	Густина насељености
2011.	43.101	89,6ст/км ²
2022.	35.592	74ст/км ²
Смањење броја	-7.509	-15,6ст/км ²

Природни услови и животна средина: Општина Кула се налази на плодној војвођанској равници, на прелазу Бачке (Телечке) лесне заравни, насеверу, надморске висине 105м Бачке лесне терасе, на југу, надморске висине 83 м са просечном надморском висином од 94 метара изнад нивоа мора. Једноличност војвођанске равнице је на овом простору

испресецана лесним заравнима и терасама, што становницима овог подручја ствара осећај живота и боравка на једном од панонских острва. Управо су лесне структуре као рељефни елементи имали пресудан утицај на формирање тла високих аграрних вредности и одредили судбину подручја као примарно пољопривредне, па тек онда индустријске средине. Највећи природни потенцијал јесте пољопривредно земљиште које заузима 45.404 ха, од чега је обрадиво 40.853,6670 ха односно 89,97%. Укупна површина пољопривредног земљишта у државној својини према Годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за подручје општине Кула за 2024. годину износи 6.041, 9255 ха од чега је површина под важећим Уговорима о закупу 4.654,2719 ха а површина под важећим Уговорима о коришћењу без накнаде 140,9784 ха. Закуп по основу гајења животиња је 649,2081 ха. Због поступка реституције и повраћаја земљишта бившим власницима из године у годину смањује се пољопривредно земљиште у државној својини а повећава у приватној што је карактеристично и за остале општине у Републици Србији. Према типу земљишта доминира ливадска црница 53,44%, ливадска црница карбонатна 13,76%, карбонатни чернозем 13,3%, ритска црница карбонатна 1,69% и слатинасти типови земљишта у оазама (солончак и солоњец) у површини од 4,3%. Општина Кула се налази у централном делу умереног климатског појаса, са неједнако распоређеним падавинама. У општини нема већих природних водотокова, али кроз њу пролазе канали основне каналске мреже у укупној дужини од 499 км и велики основни канали: Велики бачки канал Бездан-Врбас, Мали Стапар-Косанчић и Богојево-Бечеј. Сва насеља, изузев Липара и Нове Црвенке, лоцирани су непосредно уз ове канале. Општина Кула се налази у централном делу умереног климатског појаса са неједнако распоређеним падавинама. Подручје спада у категорију реона са средњом количином падавина, где је просечан број кишних дана између 80 и 110, док је средња месечна количина атмосферског талога у току године 48,2 мм што у збиру даје просечну годишњу количину падавина од 579мм. Просечна годишња температура је +10,7С. Најхладнији је месец јануар са просечном температуром од - 0,9 С а најтоплији јули са просечном температуром од 21,2 С. Годишња влажност ваздуха у просеку је у току године 77,3% са највлажнијим месецом децембром 88,8% док је просечна влажност ваздуха најмања у августу 66,1%. Најучесталији ветар је из југоисточног правца затим северозападног правца а најређе се појављује ветар из североисточног правца. Јачина ветрова се креће од 1,8 м/с до 2,8 м/с. У биогеографском погледу подручје општине Кула нема посебних специфичности. Она се одликује типичним карактеристикама, која се очекује у целој Бачкој. Диверзитет биљног света подручја у многоме зависи од низа фактора. Највећи утицај има клима, која је уједначена у целој општини, тако да не утиче на зоналност флористичког састава. Међутим, рељеф, односно висинска разлика рељефа има изразит утицај на распоред биљне вегетације. С обзиром да је земљиште општине подељено на два дела, више земљиште - сувље и ниже, влажније (мочварно), тако је флора везана за ова два типа, специфична њима. У прошлости, на лесној тераси су егзистирали пашњаци са ниском вегетацијом трава. Данас се од ових пашњака могу наћи само остаци на лесној коси, којом се лесназараван спушта према лесној тераси, затим на насипима поред канала и каналисане Јегричке, поред сеоских путева, на улицама и у сеоским двориштима. Представници ових трава су: хајдучка трава, зубача, боквица, коњски босиљак, мајчина душица, маслчак и жалфија. На влажнијим површинама присутне су коровске биљке, трска, врба, високе траве... У пливим водама, деловима канала, у барама егзистира барска хидрофилна вегетација, као што је: рогоз, љутић, локвањ (бели и жути), трска и друге. Пространих шумских површина на територији општине Кула данас нема. Само се понегде срећу мање шумске површине, нпр. на Косанчићу постоји мешовита шума са стаблима платана, липе, ораха и црног бора. Поред канала и каналисане Јегричке су дрвореди топола, а тамо где топола није успела су саднице багрема и црног бора. Поред путева се често запажају честари и шибље у којима доминира глог, трњина, дивља ружа и коприва, а у новије време

сибирски брест, јасен и јавор. На територији општине Кула се налази и биљка дивља шпаргла (*Asparagus sp.*), која се налази у Црвеној књизи ретких и угрожених биљних врста на територији АП Војводине, а уједно и ендемо-реликт овог подручја. Осим дивље шпаргле, заштићене и угрожене биљне врсте су бели и жути локвањ (*Nimphaea alba* и *Nimphaea lutea*) - биоиндикатори загађености вода. Састав животињског света у општини Кула такође зависи од физичко- географских фактора, биљног света и антропогеног утицаја. На овом подручју живе сисари (*mammalia*), гмизавци (*reptilia*), водоземци (*amphibia*), рибе (*pisces*), птице (*aves*) и инсекти (*insecta*). Од сисара су најзаступљенији родови папкара, звери, глодара и бубоједа. Срна је једини представник папкара, који живи на овом подручју. Доминантне звери су присутне са неколико фамилија и то: лисица, јазавац, твор, ласица, дивља мачка. Најбројнији у општини су глодари: дивљи зец, хрчак, пољски миш, риђа волухарица, слепо куче, кућни миш, сиви пацов и у водама бизамски пацов. Представници бубоједа значајних за општину су јеж, кртица и водена ровчица. Гмизавци и водоземци који егзистирају на територији општине су ливадски гуштер зелембаћ, танконоги гуштер, слепић и змије (водењача и белоушка), док су од репатих водоземаца заступљени крестасти и обични мрмољци, а од безрепих род *Rana* са већим бројем фамилија и врста. Рибе су заступљене у воденим токовима. Од квалитетнијих рибли х врста које живе у каналима заступљени су: сом, смуђ, шаран, штука, толстолобик, амур, буцов, јаз, бабушка, бандар, амерички сомић, деверика, кесега, бодорка и црвенперка. Инсекти су присутни са великим бројем фамилија. Најзаступљенији на простору општине су комарци, муве, пчеле, осе, осолке муве, кромпирова златица итд. Птице су веома бројне. Од великог значаја су кобац, мишар, јаребица, препелица, сврака, врана, грлица, кос, зеба, зеленперка, шева, сеница, врабац, ластва и неаутохтони фазан. Око вода су присутне птице мочварице, а међу њима су најзаступљеније роде, које се овде гнезде, ређе црна рода, дивље патке, лиске и чапље. Што се тиче шумског фонда стање је незадовољавајуће као и у већини општина АП Војводине, а према подацима Просторног плана општине Кула шуме се простиру на свега 0,4% територије општине где располаже са свега 177,38 ха шума и 144 ха атарског зеленила пошумљених површина на пољопривредном земљишту у државној својини. Пре неколико година приступило се планском пошумљавању на територији општине Кула кроз поверавање ових послова ЈКП "Комуналац" из Куле у циљу повећања пошумљености, као и одржавања ново подигнутих засада, па је са овим пошумљавањем повећана површина шума на територији општине Кула садницама храста и тополе. Према процењеној вредности РЗС из 2018. године посечена дрвна запремина је око 658 м³ углавном лишћара, где је учешће техничког дрвета око 34%.

Пољопривредно земљиште општине Кула у државној својини у хектарима по Годишњем програму за 2024/25 агроекономску годину

к.о.	Укупно пољ. Земљиште у држ. својини	Површина заузета важећим уговорима	Површина заузета важећим уговорима без накнаде	Површина за закуп и коришћење	Закуп по основу гајења животиња
Црвенка	907,0979	744,2986	43,8750	32,6843	
Кула	770,6154	446,7815	49,7877	175,8141	
Липар	624,1371	584,1177	0,0000	3,4505	
Сивац	2.548.8171	1.939,0920	47,3157	486,8311	
Крушчић	920,8772	820,5082	0,0000	88,3255	
Руски Крстур	270,3808	119,4739	0,0000	131,3208	
Укупно:	6.041,9255	4.654,2719	140,9784	918,4263	649,2081

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Према последњем попису становништва, из 2022. године, у општини Кула је укупно пописаних 35.592 лица за целокупну територију општине Кула. Конкретни подаци о структури становништва су објављени на званичном сајту Републичког завода за статистику, што значи да на км2 живи у просеку 74 становника од чега је 22.210 Срба, 23 Албанца, 7 Бошњака, 3 Бугара, 26 Буњеваца 0 Влаха, 26 Горанаца, 138 Југословена, 2.660 Мађара, 121 Македонаца, 45 Муслимана, 91 Немаца, 282 Рома, 3 Румуна, 37 Руса, 3.595 Русина, 115 Словака, 45 Словенаца, 946 Украјинаца, 369 Хрвата, 1.992 Црногораца и осталих 145 што територију сврстава у категорију руралног подручја (према ОЕЦД класификацији). Од укупног броја мушкараца има 17.353 а жена 18.239. Укупан број становника у градској средини је 22.105 од чега 10.671 становник мушког пола и 11.434 становника женског пола. Преостало становништво, њих 13.487 живи у осталим сеоским срединама од чега 6.682 становника мушког пола и 6.805 женског пола. Оно што је карактеристично је да је на скоро свим нивоима територијалне организације, евидентан је пад броја становника у односу на претходне пописе становништва. Да је то тренд показују нам подаци РЗС, где су званични подаци за 2023. годину што се тиче броја становника следећи: Република Србија 6.647.003, АП Војводина 1.740.230, Западнобачки округ 154.491 и општина Кула 35.592 становника. У складу са напред наведеним смањење броја становника у односу на претходни Попис из 2011. године на нивоу Републике Србије је 7,51 %, на нивоу АП Војводине је 9,92 %, на нивоу Западно Бачког округа је 17,86 % и Општине Кула за 17,42%.

Национална структура становништва општине Кула према попису из 2022. године

Националност	Број	Националност	Број
Срби	22.210	Југословени	138
Албанци	23	Мађари	2660
Бошњаци	7	Македонци	121
Бугари	3	Муслимани	45
Буњевци	26	Немци	91
Горанци	26	Роми	282
Румуни	3	Руси	37
Русини	3595	Словаци	115
Словенци	45	Украјинци	946
Хрвати	369	Црногорци	1992
Остали	145		

Структура становника према полу на територији општине Кула према попису из 2022. године

	Број становника	Градске средине	Сеоске средине
Мушкарци	17.353	10.671	6.682
Жене	18.239	11.434	6.805

Диверзификација руралне економије: Према подацима пописа из пољопривреде из 2023. године у општини Кула има укупно 2.882 носиоца пољопривредног газдинства од чега је 839 жена, а 2.043 мушкараца. Чланова породице и рођака који обављају пољопривредну активност на газдинству је 1,6 чланова. Према истом попису на територији Војводине има 110.982 носиоца газдинства од чега су 30.028 жене, 80.954 мушкарци. Број чланова газдинства и стално запослених на газдинствима територије општине Кула је 5.537 од чега су 1.858 жене и 3.679 мушкарци. На породичним газдинствима има 4.490 чланова од којих је 1.615 жена и 2.875 мушкараца. На газдинствима правних лица, предузетника има 1.047 чланова од чега су 243 жене а 804 мушкарци. Број газдинстава према другим профитабилним активностима у вези са газдинством а на територији општине Кула је 54, од којих се 3 баве прерадом меса, 14 прерадом млека, 12 прерадом воћа и поврћа, 10 печењем ракије, 7 прерадом других пољопривредних производа, 1 обрадом дрвета, 1 активностима у шумарству, 2 народном радиношћу и 4 радом на основу уговора у другој области. Према подацима пописа број управника на газдинствима на територији општине Кула је 670 који имају само пољопривредно искуство стечено праксом, 7 који имају курсеве из области пољопривреде, 241 који имају пољопривредну средњу школу, 1.534 који имају другу средњу школу, 124 који имају пољопривредну вишу школу или факултет, 334 другу вишу школу или други факултети 161 који су похађали курсеве о пољопривреди у 2023. години. Стање развијености и диверзификације руралне економије, као и приме на концепта мултифункционалне пољопривреде, најбоље осликава податак колико су на пољопривредним газдинствима заступљене тзв. друге профитабилне активности, које нису пољопривредне, а у вези су са газдинством. Укупан број незапослених лица на територији општине Кула према подацима Националне службе за запошљавање у месецу октобру 2023. године износи 2.198 лица од чега је 1.080 жена. Број незапослених са основним образовањем у октобру 2023. године је 525, са другим степеном стручне спреме 111, са трећим степеном 599, са четвртим степеном 754, са петим степеном 9, са шестим 74, са седмим-1-125 и седмим-2-1 лице. Од напред наведеног броја 1.080 који се односи на жене крајем октобра 2023. године, на територији општине Кула било је 266 незапослених жена са основном школом, 42 са другим степеном, 239 са трећим, 418 са четвртим, 2 са петим, 39 са шестим, 73 са седмим-1 и 1 са седмим-2 степеном. У односу на 2022. годину број незапослених на територији општине Кула се смањило за 7,37%. Највећи број незапослених чине лица са средњим образовањем којих на евиденцији има 1.353 што чини 61,55%. У табели се уочава тренд смањења броја лица на евиденцији Националне службе запошљавања, мањим делом због запошљавања а већим делом због одлива становништва имиграције према већим градовима, као и одлазак у иностранство на привремени рад. На територији општине Кула постоји неколико активних удружења жена која се баве народном радиношћу, и то: Удружење жена "Панонија" из Сивца, "Идеја" из Куле, "Василиса" из Црвенке и "Бајка" из Руског Крстура. Сеоски туризам нема значајно место на привредној мапи кулске општине, али постоје бројне могућности за његову већу заступљеност. Потенцијали су вишеструки и садржани су у нетакнутом природном окружењу, до љубитеља винског туризма, лова и риболова, као и сеоског и бањског туризма. Садашњи термални извори углавном су контролисани термалне бушотине, бунари, дубине од 500 до 1.200 метара са лековитим својствима воде, уз температуру од 30 до 70 степени. Значајно је истаћи неколико манифестација које се организују у општини Кула а везана су за сеоски туризам и пољопривреду, као што су: Дани традиције у Кули, Дани паприке у Руском Крстуру, Дани бундеве у Кули, Дани села, Дани жита у Крушчићу, као и Слатки дани у срцу Бачке у Црвенки, Чварак фест у Сивцу. Ловни туризам није у довољној мери развијен, иако постоје веома значајни природни потенцијали. Свако насељено место у општини има своје ловачко удружење. Најзначајније и највеће је Ловачко удружење "Јаребица" са седиштем у Кули које има око 400 чланова и газдује ловиштима на укупној

површини од 32.505,40 хектара. Рибарство је присутно у општини у насељеном месту Руски Крстур где постоје 2 рибњака, и то: "Русин" д.о.о. Руски Крстур и Еделински" д.о.о. Руски Крстур који се простиру на укупној површини од преко 110 хектара, са тенденцијом проширења на још око 20-ак хектара. Најзаступљеније врсте рибе у производњи рибњака су шаран као носилац производње са око 90% и мање количине толстолобика, амура, смуђа и сома. Према процени власника рибњака годишња производња рибе износи преко 160 тона.

Носиоци пољопривредних газдинстава-општина Кула и АП Војводина (попис пољопривреде 2023. година)

	Општина Кула	АП Војводина	Процентуални однос општина/АПвојводина
Жене	839	30.028	2,79%
Мушкарци	2.043	80.954	2,52%
Укупно	2.882	110.982	2,59%

Чланови газдинстава, стално запослени на газдинствима територије општине Кула (Попис пољопривреде 2023. год.)

	Број чланова газдинства стално запослених	Породична газдинства	Газдинства правних лица
Жене	1.858	1.615	243
Мушкарци	3.679	2.875	804
Укупно	5.537	4.490	1.047

Број газдинстава према другим профитабилним активностима (Попис пољопривреде 2023. год.)

Друге профитабилне активности	Број		Број
Прерада меса	3	Обрада дрвета	1
Прерада млека	14	Активности у шумарству	1
Прерада воћа и поврћа	12	Народна радиност	2
Печење ракије	10	Радна основу уговора у др.области	4
Прерада других пољопривредних производа	7		
Укупно:	Збир(обе колоне)	54	

Рурална инфраструктура: На простору општине Кула присутна су три вида саобраћаја, и то: друмски, железнички и водни саобраћај. Код друмске инфраструктуре присутни су путеви различитог хијерархијског нивоа који не задовољавају у потпуности све захтеве за транспортом и превозом. Постојећа мрежа државних путева I и II реда не омогућава задовољавајући ниво веза општине са околином и ширим окружењем. Кроз нашу општину пролази државни пут 16 реда бр. 15 правцем: Бачки Брег-Бездан-Сомбор-Кула-Врбас-Србобран-Бечеј-Нови Бечеј-Киkinда са Румунијом. Траса овог пута има задовољавајуће експлоатационо-техничке карактеристике али је коловозна конструкција девастирана.

Крајем 2019. године Покрајинска влада је донела Решење и издвојила средства за израду Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзе саобраћајнице

16 реда Врбас-Кула- Сомбор-Бачки Брег. Са почетком 2022. године почеле су активности на реализацији пројекта наведене брзе саобраћајнице (обилазнице) око територије општине Кула, које су у потпуности завршене крајем маја месеца 2023. године у делу пројектно-техничке документације након чега ће се кренути са изградњом на терену а што ће бити витални правац и директна попречна веза Бачке и Баната. На подручју општине присутна су и два државна пута IIа на следећим правцима: Кула-Оџаци (бр. 110) и Бачка Топола-Кула-Деспотово-Силбаш-Бачка Паланка-граница са Хрватском (бр. 108). Ови путеви имају функцију регионалног повезивања и кумулирање саобраћаја са локалних и атарских путева. Трасе ових путева пролазе кроз насеља Кула, Црвенка, Сивац и Липар тако да транзитни саобраћај нарушава међунасељске токове и знатно угрожава животну средину. Деонице постојећих општинских путева: Црвенка-Крушчић и Сивац-Мали Стапар имају експлоатационо-техничке карактеристике које обезбеђују ниво безбедности и проточности саобраћаја што није случај са деоницом пута Крушчић-Руски Крстур која има недовољну ширину коловоза за двосмерни саобраћај, а коловозна конструкција на локалном путу Л 414 Крушчић-Руски Крстур је у бољем стању у односу на претходне године јер су рађене банке и поправка деоница пута. На деоници пута Црвенка-Нова Црвенка-Дубока је смањена безбедност због ширине коловоза и ако постоји проточност саобраћаја. За краће путовање између појединих општинских насеља и насеља суседних општина недостају путеви: Липар-Нова Црвенка (урађен туцаник), Липар-Мали Иђош, Сивац-Крушчић, Кула-Крушчић, Кула-Мали Иђош, Руски Крстур-Бачки Грачац, Мали Стапар-Кљајићево. У наредном периоду неопходно је нову саобраћајну мрежу употпунити новим локалним путевима. Приликом спроведене комасације у општини Кула 70-их година утврђена је постојећа мрежа некатегорисаних (атарских) путева. Ови путеви су највећим делом са земљаном подлогом, осим путева који повезују пољопривредне економије и насељске депоније комуналног отпада који су асфалтирани, с тим да се од 2017. године ради чврст ацементна стабилизација атарских путева у свим катастарским општинама општине Кула која се финансира средствима из буџета општине Кула и средствима надлежних министарстава и покрајинског фонда. У току 2024. године на подручју општине Кула није рађена рехабилитација атарских путева уз финансијску помоћ Покрајинског секретаријата за пољопривреду путем Конкурса као и предходних година, али ће овај посао санације бити рађен у току 2025. године. На простору општине постоји локална железничка пруга Сомбор-Сивац-Црвенка-Врбас која се не користи а која је у плану да се рехабилитује у току 2025. године, са могућношћу кретања возова до 120км/х. Са изградњом брзе пруге биће смањен број путних прелаза у ниво пруге и на тај начин ће бити смањен проблем безбедности друмског саобраћаја посебно са изградњом заштитних рампи на сваком прелазу. На територији општине Кула налазе се железничке станице Кула, Црвенка и Сивац које су сада у доста лошем стању а које ће изградњом брзе пруге бити у потпуности реновиране у Кули и Црвенки, а станица у Сивцу ће бити измештена са старе локације на нову и у потпуности поново изграђена. Када је реч о теретном железничком саобраћају треба истаћи да због хроничног недостатка кола одговарајућих серија и локомотива железница није у могућности да подмири потребе привреде општине Кула. Захтеви и потребе привреде за превозом железницом за ове три станице крећу се на годишњем нивоу преко 400.000 тона. Изграђеност објеката и садржаја железничког саобраћаја се не користи у задовољавајућем обиму, иако постоје просторне могућности за имплементацију свих потребних садржаја, а то је да железнички саобраћај на простору општине Кула ће доживети афирмацију кроз реконструкцију пруге Сомбор-Врбас. Велики, а неискоришћени потенцијал општине представља њен простор који пресецају пловни путеви (основни канали "ХсДТД"): Врбас-Бездан од км 10+900 до км 38+800, Бечеј-Богојево од км 62+400 до км 66+500 и Косанчић-Мали Стапар од км 0+000 до км 20+070. Укупна дужина пловних путева износи 50.070,00 метара. Постојеће пловне канале неопходно је довести на пројектоване техничке елементе,

како би се обезбедила пловност на целој дужини и изградили одговарајући теретни терминали у Кули, Сивцу, Крушчићу и Руском Крстуру, као и путнички терминал-марину у Малом Стапару, који има предуслове за развој наутичког и других облика туризма. Постојећи капацитети електроенергетске инфраструктуре карактерише неприлагођеност захтевима стално растуће потрошње. Изграђеност преносне и дистрибутивне мреже је задовољавајуће у погледу покривености простора, али не и у погледу капацитета и техничких карактеристика водова и дистрибутивних трафо-станица. Неопходно је повећати сигурност и квалитет напајања насеља, сагледавајући савремене опције са нарочитим освртом на производњу топлотне и електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије. У циљу повећања енергетске ефикасности у свим насељеним местима наше општине урађена је реконструкција комплетне мреже јавне расвете где су извршене значајне уштеде и побољшан квалитет и даље се ради на замени лед светлећих тела како би се још више повећала уштеда и ефикасност јавне расвете. Гасоводна мрежа је уведена у сва насељена места општине, и на тај начин је омогућено свим грађанима прикључење на мрежу. Такође је до сваког насеља доведена мрежа средњег притиска за потребе индустријских потрошача. У циљу заштите животне средине и загађености, Влада Републике Србије је најавила током 2020. године увођење мера субвенција свим потрошачима који буду уводили гас у своја домаћинства, с тим да се у реализацију овог посла почело у току 2021. године што ће довести до значајног повећања потрошача гаса у нашој општини као и повећања енергетске ефикасности у домаћинствима и привредним објектима. У 2025. години је као и предходне три године расписан Конкурс за увођење гасних котлова које финансира Министарство заштите животне средине којим ће се наставити тренд повећања енергетске ефикасности. У општини Кула постоји функционална фиксна и мобилна телефонија сва три национална оператера. На подручју општине изграђени су кабловски дистрибутивни системи у већем делу Куле и у мањем делу Црвенке, док у осталим насељима нема елемената кабловског дистрибутивног система, што у будућем периоду треба изменити у смислу изграђености на целом подручју општине. Сва насеља у општини прикључена су на систем водоснабдевања из дубоких бушених бунара. Свако насеље има сопствено извориште, док Кула има два изворишта, на доњем и горњем терену. Сва изворишта су опремљена "Хлорогеном" - уређајем за безбедно и квалитетно хлорисање пијаће воде. Број бунара а самим тиме и количина воде за пиће је задовољавајућа у свим насељеним местима. Најлошији квалитет воде је у Руском Крстуру и Крушчићу и у том циљу урађена је пројектна документација и дозволе за изградњу фабрике воде за потребе ова два насељена места. Такође, за Кулу је неопходно изградити фабрику воде због равномерног снабдевања и уједначавања квалитета воде. Стање насељских мрежа за дистрибуцију воде су у лошем стању са веома великим процентом азбестоцементних цеви којима је прошао рок трајања и неопходна је њена замена. Канализација за прихвати евакуацију отпадних вода изграђена је само у два градска насеља Кули и Црвенки, где су скоро сва домаћинства прикључена на мрежу, док у осталим насељеним местима нема изграђене канализационе мреже. Изградњом и опремањем индустријске зоне у Кули и радних зона у насељеним местима стварају се претпоставке за будуће инвеститоре и на тај начин подстиче развој привреде и већег запошљавања у општини Кула. Имајући у виду проблеме због непотпуног обухвата организованог сакупљања отпада и неадекватног одлагања, општина Кула се укључила у реализацију принципа Националне стратегије управљања комуналним отпадом и у складу са тим, Град Сомбор као носилац и општина Кула заједно са општинама Апатин, Оџаци и Бач потписале су "Споразум о формирању регионала управљање комуналним отпадом" и на основу Студије о просторном размештају депонија на територији Војводине одредиле постојећу депонију Града Сомбор (која се налази на локацији "Ранчево") за регионалну депонију.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Према резултатима Пописа пољопривреде из 2023. године са становишта погодности за обраду коришћено пољопривредно земљиште на територији општине Кула укупно износи 40.853,6670 ха хектара. Учешће коришћеног пољопривредног земљишта у укупној површини пољопривредног земљишта на територији општине износи 89,97% (40.853/45.404) а на основу Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Кула за 2024. годину, укупна површина у државној својини је 6.041,9255 ха од чега је у Црвенки 907,0979 ха, Кули 770, 6154 ха, Липару 624, 1371 ха, Сивцу 2.548, 8171 ха, Крушчићу 920, 8772 ха и Руском Крстур 270, 3808 ха. Површина државног земљишта заузета важећим уговорима о закупу је 4.654,2719 ха а површина заузета важећим уговорима о коришћењу без накнаде је 140, 9784 ха. Планирано за закуп и коришћење по Годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Кула за 2024. годину а агроекономску 2024/2025. годину је 918.4263 ха и то по основу гајења животиња 649, 2081 ха а преостала површина закупом јавним надметањем. Број јавних надметања у складу са величином јеследећи: Црвенка са просечном површином од 1,0543 ха и бројем таквих надметања 23, Кула са просечним надметањем 1,7237 ха и бројем 54, Липар просечним надм. 0,2465 ха а бројем 4, Крушчић просечним надметањем 2,4535 ха - бројем 27 и Руски Крстур са просечним надметањем 3,2830 ха а бројем надметања 32. Наводњавана површина коришћеног пољопривредног земљишта износи 2.695ха, што чини свега 6,51%, док расположиви систем за одводњавање покрива 22.488 хектара. Због поступка реституције долази до смањења пољопривредног земљишта у државној својини а самим тиме и земљишта које се даје у закуп регистрованим пољопривредним газдинствима. Пољопривредно земљиште је погодно за све облике биљне производње: ратарску, повртарску и воћарску производњу с тим што је доњи терен општине Кула посебно погодан за повртарску а горњи терен за воћарску производњу. Ратарска производња је интензивна и на горњем и доњем терену општине Кула. Каналска мрежа на територији општине Кула је примарно намењена и у функцији одводњавања у циљу заштите од штетног дејства унутрашњих вода, подземних вода у дужини од 499 км а која није предвиђена за наводњавање али постоје техничке могућности да се иста користи и у сврху наводњавања. За те потребе постоје изграђена два водозахвата на каналу Врбас-Бездан због чега се може снабдевати свака парцела са водом. Иста ситуација је и на каналу Косанчић-Мали Стапар на потезу Руски Крстур, Крушчић где постоје три водозахвата па самим тим и техничка могућност која се делимично и експлоатише у смислу наводњавања.

Вишегодишњи засади: На територији општине постоје природни услови за производњу воћа и грожђа, почев од земљишних, климатских и других услова. Земљиште са високим аграрним вредностима и високоплодним и обрадивим пољопривредним земљиштем је основни природни услов за производњу воћа и грожђа на територији општине Кула. Умерено континентална клима са просечном годишњом температуром ваздуха +10,7 степени, годишњом влажношћу ваздуха у просеку у току године са 77,3%, као и просечном годишњом количином падавина око 600 мм, чини општину погодним подручјем за гајење воћа и грожђа. Према подацима из пописа пољопривреде из 2023. године на територији општине Кула има 285 пољопривредних газдинстава који имају засађене воћњаке са укупном површином од 624,17 хектара од чега је плантажна воћарска производња на 506,6 хектара, која је интензивна и на 117,57 хектара где се обавља екстензивна производња. Према наведеном попису постоји 44 пољопривредна газдинства која се баве виноградарском производњом. Укупна површина под виноградима на територији наше општине је 20,36 хектара, од које се на површини од 0,32 хектара гаје сорте за вино са географским пореклом, на 15,76 хектара остале винске сорте, на 3,83 хектара сорте за јело а на 0,45

хектара грожђе за остале намене. У задњих неколико година тренд је да се повећавају површиненарочито под засадима лешника као и остале врсте воћака на територији наше општине, и то назначајним површинама, плантажног карактера, уз коришћење подстицајних средстава из домаћихизвора. Приметно је веће инвестирање у наводњавање, противградну мрежу, као и повећање складишних и прерадних капацитета. Виноградарство које је имало дугу традицију, па готово замрло, поново оживљава и површине се шире, како под аутохтоним, тако и новим сортама грожђа. Најпознатије винарије у општини су Винарија "Милисављевић" из Липара, Удружење виноградара и воћа "Стари подруми" из Црвенке и Удружење виноградара "Сивац" из Сивца. Према степену интензивности воћарске производње на територији општине Кула може се оценити високи степен интензивности а на основу свега напред наведеног.

Сточни фонд: Обрадиво пољопривредно земљиште као главни природни ресурс даје могућност за развој сточарства у општини, кроз производњу крмног биља као извора сточне хране, укључујући и површине под ливадама - 598,2225 ха и пашњацима - 533,5294 ха у државној својини што укупно чини 1.132,4519 ха државне својине а за производњу крмног биља док су преостале површине у приватном власништву. Што се тиче расположивости објеката за смештај стоке, према попису пољопривреде из 2012. године постоји велики број објеката на газдинствима различитог капацитета што даје основ за развој сточарства на територији општине. У задњих неколико година подижу се савремене фарме за узгој и држање домаћих животиња у насељеним местима наше општине. Према врсти домаћих животиња стање објеката по попису пољопривреде 2012. године је следеће: објекти за смештај говеда - 816, објекти за смештај свиња - 4.258, објекти за смештај кока носилца - 1.801 и објекти за смештај остале стоке - 745. По анкети о структури пољопривредних газдинстава за 2018. годину бројно стање говеда на територији општине Кула је 3.592, свиња 22.091, оваца 3.340, живине 565.880. По подацима Пољопривредне стручне службе из Врбаса за 2021. годину на територији општине Кула бројно стање говеда - крава и јуница (млечно говедарство) је 1.147 грла на 25 газдинстава, бројно стање говеда - крава и јуница (систем крава теле) је 0 грла, говеда-првотелке је 149 грла на 17 газдинстава, свиња 2.322 на 28 газдинстава, оваца 4.086 на 40 газдинстава, коза 134 на 2 газдинства, коња 0. У току 2023. године је обављен Попис пољопривреде са којим имамо следеће податке на територији општине Кула, где има укупно: 2.066 грла говеда од чега су 785 краве (музне и остале), 46.121 свиња од чега су 5.052 женска приплодна грла масе 50 или више килограма (крмаче и женска назимад), 4.393 оваца од чега су 2.763 женска приплодна грла, 497 коза, 84 коња, 519.302 живине од чега су 200.012 кокошке носилце.

Бројно стање стоке на територији општине Кула 2018/2023 година

Година	говеда	свиње	овце	живина
2018.	3.592	22.091	3.340	565.880
2023.	2.066	46.121	4.393	519.302

Механизација, опрема и објекти: Агротехничка опремљеност пољопривредних газдинстава на територији општине Кула је на завидном нивоу са тенденцијом обнове захваљујући подстицајним мерама Владе Републике Србије. У последњих неколико година велики број пољопривредника је значајно обновио пољопривредну механизацију са савременијом и већим учинком обраде. За очекивати је да ће поред националних мера подршке у наредном периоду један део пољопривредника из наше општине аплицирати и за средства из претприступних фондова Европске уније, односно из ИПАРД-фондова у циљу обнове механизације, изградње нових пољопривредних објеката, као и за набавку нове опреме у

области пољопривреде. По подацима пописа из 2023. године на територији Западно-Бачког округа укупно има 14.902 двоосовинска трактора, 3.582 трактора до 40kw (до 53 ks), 3.065 трактора од 41-60kw (54-80 ks), 7.457 трактора од 61-100kw (81-134 ks), 799 трактора од 101 и више kw (135 и више ks). Старост наведене пољопривредне механизације је у распону од 1-20 година па чак и више од 20 година. Подаци о стању пољопривредне механизације за територију општине Кула нису још обрађени на основу пописа из 2023. године.

Бројност и снага трактора на територији Западно-Бачког округа (према попису из 2023. године)

	Бројност трактора
До 40 kw(do53ks)	3582
41-60kw(54-80ks)	3.065
61-100kw(81-134ks)	7.457
од101 и више kw(135и више ks)	799
Укупно:	14.902 двоосовинска трактора

Радна снага: На територији општине према попису пољопривреде из 2012. године укупан број газдинстава износи 3.889, од чега према броју чланова и стално запослених на газдинству имамо структуру приказану у табели. Из наведеног уочава се да на преко 83% газдинстава имамо свега 1-2 лица, што нам указује да се ради углавном о супружницима без деце и осталих чланова породице, што је свакако неповољна структура самих газдинстава у нашој општини. Посматрајући чланове газдинства и стално запослене на газдинству према полу и правном статусу, подаци су следећи: од укупног броја 7.430 лица жене чине 2.892, док мушкарци чине 4.538 лица. Од тога, на породичном газдинству имамо укупно 6.941 лица, док на газдинству правног лица/предузетника имамо укупно 489 лица. Укупне годишње радне јединице ангазоване радне снаге у пољопривреди на територији општине износе 3.242 лица. Носиоци газдинства учествују са 1.438 лица, чланови породице и рођаци који су обављали пољопривредну активност на газдинству учествују са 958 лица, стално запослених на газдинству учествују са 453 лица и сезонска радна снага и радна снага под уговором учествује са 393 лица. Највећи део сезонске радне снаге и лица ангажованих на основу уговора пољопривредну активност имају на породичним газдинствима са 267 лица, док је 126 лица ангажовано на газдинствима правних лица/предузетника.

Структура пољопривредних газдинстава: Према попису пољопривреде из 2012. године укупан број уписаних пољопривредних газдинстава износи 3.889, од тога породична газдинства чине 3.864, док правна лица чине 25 газдинстава. Учешће газдинстава у односу на укупан број домаћинстава на територији општине износи 25,40%. Просечно коришћење пољопривредног земљишта по газдинству је 10,65 хектара (41.420/3.889). Највећи број газдинстава њих 2.870 према културама обрађује оранице и баште на површини од 39.038 ха, што чини преко 94% укупно коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине. Остала газдинства обрађују укупно 2.382ха ливада и пашњака, воћњака, окућница, винограда и осталог земљишта. Из наведене табеле види се да имамо учешће највећег броја газдинстава, њих 1.551, који обрађују до 1 хектар земље на површини од свега 600 ха, што чини минорних 1,45% укупно коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине, док на супрот томе имамо учешће најмањег броја газдинства њих 61 који обрађују преко 100 хектара земље на површини од 18.514 ха, што чини огромних 44,70% од укупно коришћеног пољопривредног земљишта наше општине. Према евиденцији Управе за трезор - филијале у Врбасу број уписаних пољопривредних газдинстава са територије општине Кула за 2020.

годину је 3.607, за 2021. годину износи 4.000, док је из пописа 2012. године било 3.889 пољопривредних газдинстава уписано у Регистар. Према подацима Управе за трезор - филијала Кула укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава на територији општине Кула је 2979 од чега је у Сивцу 674, Црвенки 426, Крушчићу 195, Кули 844, Липару 205, Новој Црвенки 49 и Руском Крстуру 586. Према подацима пописа пољопривреде из 2023.године на територији општине Кула има 2.860 пољопривредних газдинстава са површином од 33.117,55 хектара. Број пољопривредних газдинстава која у свом саставу имају окућнице је 1.348 са укупном површином од 79,94 хектара. Број пољопривредних газдинстава која у свом саставу имају оранице и баште је 2.556 са укупном површином 31.602,71 хектара. Број пољопривредних газдинстава која у свом саставу имају ливаде и пашњаке је 84 са укупном површином од 566,28 хектара. Број пољопривредних газдинстава која у свом саставу имају воћњаке је 285 са површином од 624,17 хектара. Број пољопривредних газдинстава у чијем саставу су виногради је 44 са површином од 20,36 хектара. Број пољопривредних газдинстава у чијем саставу су расадници је 15 са површином од 224,05 хектара. Број пољопривредних газдинстава где се налазе остале културе је 1 на површини од 0,04 хектара.

Коришћење пољопривредног земљишта по газдинству

	Број газдинстава	Површина (ха)	Процент коришћеног пољ. земљишта
Оранице и баште	2870	39.038	94
Ливаде, пашњаци, воћњаци, окућнице и баште	2382	2.382	6

Производња пољопривредних производа: Од укупно коришћеног пољопривредног земљишта од 40.853,6670 ха према најновијим подацима пописа из 2023. године на територији општине Кула било је посејано укупно 19.925,91 ха под житима, што у односу на укупно коришћену површину износи 48,77% и то у оквиру 2.277 пољопривредних газдинстава од чега на 6.202,73 ха пшеница, на 107,92 дурум пшеница, на 62,77 ха раж, на 2.191,17 ха јечам, на 16,57 ха овас, на 11.143,48 ха кукуруз, на 89,01 ха тритикале, на 112,26 ха остала жита за зрно. Сетва махунарки је извршена на 10,58 ха у оквиру 9 пољопривредних газдинстава где се ислучиво сејао пасуљ, а осталих махунарки није било. Површине под индустријским биљем су на 7.523,31 ха у оквиру 1.038 пољопривредних газдинстава где се дуван сејао само на 0,3 ха, уљана репица 656,23 ха, сунцокрет на 2.729,25 ха, соја на 4.119,38 ха, као и остале биљке за производњу уља на 13,33 ха. Остало лековито, ароматично биље и зачинско на површини од 1,78 ха, као и остале индустријске биљке на површини од 3,04 ха. Процентуално изражено производња индустријског биља у односу на коришћену површину је 18,41%.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Сам процес транзиције друштвеног у приватни капитал утицао је и на стање задругарства и у нашој општини. Данас на територији општине постоји и функционише 20-25 земљорадничких задруга, што у задружном власништву, што у приватном власништву, као и породичне задруге основане за потребе газдинства, у свим насељеним местима општине. Земљорадничке задруге које су у задружном власништву су задруге са најдужим трајањем и данас су успешне у пословању, као што су 33 "Сивац" из Сивца, 33 "Соколац" из Липара, 33 "Куљанка" из Куле и друге. Задруге које су у приватној својини и које су делом и породичне задруге, као што су 33

"Ново" из Црвенке, ЗЗ "Агро МВ" из Сивца, ЗЗ "Јуарбис" из Руског Крстура, ЗЗ "Поља" из Куле, ЗЗ "Клас-Коп" из Крушчића и друге. Значају оснивања земљорадничких задруга у последњих неколико година придаје и држава кроз значајне подстицаје у циљу развоја задругарства у руралним подручјима као неопходан предуслов за побољшање положаја становништва, првенствено пољопривредника на простору сваке јединице локалне самоуправе па тако и наше. На подручју општине постоји оформљено неколико удружења који своје активности спроводе у области пољопривреде. Најзначајнија удружења по својим активностима су: Удружење паприкара из Руског Крстура, Пчеларско друштво из Сивца, Удружење воћара и виноградара из Црвенке и други. На територији општине Кула оформљена је Локална Акциона Група (ЛАГ) "Срце Бачке" која покрива и обухвата сва насеља наше општине. Основни циљ оснивања ЛАГ-а је унапређење руралног развоја и побољшање квалитета живота локалног становништва кроз подстицање локалних иницијатива и партнерства у складу са ЛИДЕР приступом (везе међу активностима за развој руралне економије), уз уважавање правила постављених ИПАРД (Програм претприступне помоћи за рурални развој) програмом за Србију и уз усаглашавањем са кључним националним и ЕУ стратешким оквирима. ЛАГ интезивно ради на доношењу Локалне стратегије руралног развоја за наредни период после 2020. године (постоји усвојена Стратегија одрживог развоја 2020-2028. године) којом су дефинисане мере и активности саме стратегије за нашу општину.

Трансфер знања и информација: Општа је констатација да се из године у годину повећава заинтересованост свих субјеката у области пољопривреде у стицању нових знања и вештина. Трансфер знања и информација се врши у сврху прихватања нових технологија и нових производа кроз присуствона семинарима, обукама и тренинзима организованих у сарадњи са институцијама у пољопривреди, научним институцијама (институти и факултети), развојним регионалним агенцијама и другим релевантним чиниоцима руралног развоја и пољопривреде. Информисаност се спроводи путем јавног информисања о актуелностима у пољопривреди и селу (локалне Телевизије, штампа, друштвене мреже и сл.) и путем организованих скупова са пољопривредницима. Према информацијама Пољопривредне саветодавне стручне службе (ПССС) из Врбаса која покрива и општину Кула преко 350 пољопривредних газдинстава укључено је у саветодавни систем. Канцеларија за локални економски развој Општинске управе Кула пружа консултантске услуге приликом конкурисања и писања пројеката засве заинтересоване грађане, удружења и предузетнике из области пољопривреде. Такође, Туристичка организација општине Кула организује манифестације локалног карактера, као што су: Жене у акцији, Сајам зимнице, Сајам цвећа и слично. ЛАГ "Срце Бачке" Кула ће кроз реализацију Стратегије укључити више иновативних приступа у смислу информатизације подручја, и боље промоције и презентације путем интернета, веб, друштвене мреже и слично.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику(%) (нпр. 30%, 50%,80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику(%) (нпр. 30%, 50%,80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику(%) (нпр. 30%, 50%,80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	2.000.000,00	0	150.000,00	0,00
	УКУПНО		2.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику(%) (нпр. 30%, 50%,80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера Руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику(%) (нпр. 30%, 50%,80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредносту РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	2.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00

Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицајемера руралног развоја	2.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група су регистровани пољопривредни произвођачи са територије општине Кула који се баве производњом меда и производа од меда, где се након реализовања мера очекује значајно повећање приноса како квантитативно тако и квалитативно, са којима ће бити увећан извор прихода, ширење постојећих капацитета, модернизацију производње а самим тим и конкурентност.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Корисници ове мере су већ у потпуности упознати субвенционисањем пчеларске производње у нашој општини, имајући у виду да локална самоуправа већ четврту годину спроводи исту меру. У редовној процедури је обавештавање путем Јавног позива који ће бити објављено на званичној интернет страници општине Кула, као и путем других видова информисања као што је локална телевизија и радио, друштвене мреже. Сваке године се информисање обави преко пчеларског друштва Сивац које окупља велики број чланова а који и највише користе ова средства.

Мониторинг и евалуација: Праћење ће се вршити непосредним увидом у реализацију мера из Програма мера од стране представника Одсека за пољопривреду Општинске управе Кула. Мониторинг је предвиђен текстом Јавног позива за доделу подстицајних средстава као и уговором који сачињава председник општине и корисник средстава и односи се на могућност вршења контроле без предходне најаве у периоду који се односи на време у којем корисник не сме да отуђи предмет инвестиције. Такође, предмет надзора је и функционалност предметне инвестиције. Евалуација је такође предвиђена текстом Јавног позива за доделу подстицајних средстава као и поменути уговором и односи се на обавезу корисника средстава да на захтев даваоца средстава достави Општини податке о набавци нових пчелињих друштава, као и набавци опреме за пчеларство, оствареном приносу и приходу који се остварује по набављеном новом пчелињем друштву као и обиму и пласману остварене производње на тржишту.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Назив и шифра мере: 101. Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

Образложење: Техничко - технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију пољопривредне производње регистрованих произвођача на територији општине Кула, као и опрему и повећање обима производње у складу са Планом развоја општине Кула за 2022 - 2028. годину. Газдинства која се баве производњом пчеларских и других производа имају недостатак средстава за набавку нових пчелињих друштава, куповину пчеларске опреме и набавкувозила и приколица за транспорт пчелињих друштава која ће олакшати производњу меда и других пчелињих производа.

Производња меда и пчелињих производа не захтева велику површину пољопривредног земљишта али захтева и висок ниво знања па је самим тим неопходна едукација пчелара. Мера инвестиције у пчеларство има за циљ унапређење обима производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости.

Циљеви мере: Мера инвестиције у материјална средства (опрему, возила и приколица за транспорт пчелињих друштава), пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, повећање броја пчелињих друштава са којом је циљ повећање обима производње меда, повећање продуктивности, конкурентности, као и технолошког оспособљавања пчелара у складу са ЕУ стандардима а све ради постизања веће економске ефикасности ка тржишту и дугорочне одрживости. Сектор - пчеларство - Пчеларство представља изузетно атрактивну пољопривредну делатност која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда Европске уније. Мед са географског подручја Србије се истиче квалитетом и тражен је на тржишту земаља Европске уније. Пчеларство може бити допунска делатност на пољопривредном газдинству јер не захтева велику површину и велика улагања. Такође уз значајна улагања може бити профитабилна основна делатност. Просечан принос меда по кошници у условима обилних падавина се знатно смањује док у повољним условима износи око 35 кг по кошници. У складу са напред наведеним газдинство са 100 кошница може да обезбеди егзистенцију за вишечлану породицу. Проблем у производњи меда је не стандардан квалитет меда и не постојање великих купаца као и низак ниво знања у вези са новим технологијама и традиционалним вештинама.

Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Комплементарност мера које реализује Одсек за пољопривреду Општинске управе Кула, са мерама дефинисаним Националним програмом руралног развоја Републике Србије (НППР) у сектору Пчеларства. Могуће двоструко финансирање ће се спречавати потписивањем изјаве од стране корисника подстицајних средстава, чиме ће гарантовати под пуном моралном, материјалном и кривичном одговорношћу да не користи бесповратна подстицајна средства од стране других буџетских извора заисту намену. Одсек за пољопривреду Општинске управе Кула, нема могућност провере двоструког финансирања истих захтева корисника.

Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица-носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и Планом руралног развоја општине Кула.

Економска одрживост: Подносилац захтева за средства није у обавези да докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

Општи критеријуми за кориснике: Да подносилац захтева има пребивалиште на територији општине Кула. Да је подносилац захтева носилац регистрованог породичног пољопривредног газдинства на територији општине Кула. Да су катастарске парцеле газдинства на територији општине Кула. Да носилац захтева не користи бесповратна подстицајна средства од стране других буџетских корисника за исту намену.

Специфични критеријуми: У сектору пчеларства прихватљиви корисници треба да имају 5 до 500 кошница пријављених у Централној бази података обележавању животиња код Управе за ветерину.

Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Број чланова комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства до 2 члана	да	5
2	Број чланова комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства од 3 до 4 члана	да	15
3	Број чланова комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства од 5 чланова	да	25
4	Године старости носиоца пољопривредног газдинства од 18-40 година	да	25
5	Године старости носиоца пољопривредног газдинства од 41-60 година	да	15
6	Године старости носиоца пољопривредног газдинства од 61 и више година	да	5
7	Досадашње коришћење средстава буџета Општине Кула трећи и више пута	да	5
8	Досадашње коришћење средстава буџета Општине Кула други пут	да	15
9	Досадашње коришћење средстава буџета Општине Кула први пут	да	25
10	Оцена ефекта инвестиције виша/нижа	да	15/5
11	Укупан максималан број бодова	да	90

Интензитет помоћи: Интензитет помоћи за све инвестиције износи 80% укупних прихватљивих трошкова, али да не прелази максимални износ подстицајних средстава који ће бити утврђен јавним позивом. Минимални износ подстицајних средстава зависи од износа достављених предрачуна, односно рачуна за набавку предмета јавног позива.

Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број газдинстава која су модернизовала производњу.
2	Број реализованих уговора о исплати подстицајних средстава.
3	Број набављених нових кошница за пчеле.
4	Број набављених возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

Административна процедура: Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе, односно Одсека за пољопривреду и надзор Општинске управе Кула. Инвестиције које ће се финансирати у оквиру ове мере ће бити изабране у поступку Јавног позива за подношење захтева за коришћење бесповратних средстава, који расписује председник Општине Кула на основу утврђених критеријума. Јавни позив ће се објавити путем електронских медија и биће отворен до утршка средстава а најкасније до 15.12.2024. године. Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одсека за пољопривреду и надзор у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Захтев се подноси од стране корисника на обрасцу у складу са условима који су прописани јавним позивом. Детаљне административне провере се спроводе од стране Одсека пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је захтев потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Захтеви који буду достављени благовремено и у складу са условима јавног позива ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде захтева од стране Одсека Општинске управе Кула биће формирана ранг листа и донет предлог одлуке са подносиоцима захтева који испуњавају услове у складу са јавним позивом. Предлог одлуке ће бити објављен на званичној интернет страници Општине Кула, као и на огласној табли Општинске управе Кула. Против предлога одлуке може се изјавити приговор Одсеку. По истеку рока за приговор на предлог одлуке Одсека за пољопривреду и надзор доноси се одлука о додели подстицајних средстава која ће бити објављена званичној интернет страници Општине Кула, као и на огласној табли Општинске управе Кула. Након добијања сагласности од Општинског већа, а одлуку о додели подстицајних средстава председник Општине Кула закључује са корисником подстицајних средстава уговор у року од 15 дана којим се регулишу међусобна права и обавезе, након чега се врши исплата подстицајних средстава. Након реализације инвестиције вршиће се теренски обилазак газдинстава корисника од стране запослених из Одсека за пољопривреду и надзор.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	Војводина	рзс*
Регион	Регион Војводине	рзс*
Област	Западно бачка област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	481 км ²	рзс*
Број насеља	7	рзс*
Број катастарских општина	6	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	Не	
Демографски показатељи		
Број становника	35.592	рзс**
Број домаћинстава	15.313	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	74	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-10,86	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	Нема података.	рзс**
Становништв млађе од 15 година (%)	13,78%	рзс**

Становништво старије од 65 година (%)	23,25%	рзс**
Просечна старост	44,93	рзс*
Индекс старења	164,26	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	5,75%	рзс*
Основно образовање (%)	17,44%	рзс*
Средње образовање (%)	63,40%	рзс*
Више и високо образовање (%)	13,25%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	20%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Равничарски	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	На лесној заравни - чернозем са својим варијететима. На лесној тераси - ливадске црнице.	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска...)	Умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	589mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	10,7	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Канал ДТД, део канала Бездан- Бечеј, део канала Н.Сад-С.Село, део канала Бечеј-Богојево и канал Косанчић-Мали Стапар.	Интерни
Површина под шумом (ha)	45	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	0,11%	рзс*
Пшумљене површине у претходној години (ha)	Нема	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	658m3	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3889	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2701	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	98,60%	
- правна лица и предузетници (%)	1,40%	
Коришћено пољопривредно земљиште-КПЗ(ha)	40.853,6670	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС(%)	89,97%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 31.602,71ха, воћњаци 624,17 ха, виногради 20,36 ха, ливаде и пашњаци 1.759 ха и остало 12 ха.	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало (19) (ha, %)	Жита 19.925,91ха, индустријско биље 7.523,31 ха, поврће 589 ха, крмно биље 343,33 ха и остало 4.900 ха.	рзс***

Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ха)	11,60	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ха)	45.156	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ха)	Нема података.	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	318	рзс***
Одводњавана површина КПЗ(ха)	22.488	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ха)	2.695	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП (20) (ха)	6.266,0129	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ха):	5.076,2738	Интерни
-физичка лица (%)	45%	Интерни
-правна лица (%)	55%	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда-2.066, свиње-46.121 овце- 4.393, козе - 497, живина - 200.012 пчеле - 2.437.	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори-1.977, комбајни- 210, прикључне машине - 7.224.	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	10.568	рзс***
хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Хладњаче - 16, сушаре 6, стакленици и пластеници - 110 .	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	Минерална ђубрива - 36.685 ха (2.482 ПГ), чврсти и течни стајњак - 2.911 ха (1.188 ПГ), средства за заштиту - 32.601 ха (2.237 ПГ).	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	5.537	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	81,10%:18,90%	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3.242	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	25	Интерни
Производња пољопривредних производа (количина):		
-биљна производња (t)	Пшеница-34.655т, кукуруз- 86.419т.	рзс***
-сточарска производња (t,lit,ком.)	Свиње - 493 т, говеда - 13 т, млеко - 2.386.000 лит.	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		

Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћаја инфраструктура</i>		
Дужина путева (km)	204,58	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	8 пошта, 13.742 телефонских претплатника.	рзс*
<i>Водопривреда инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	14.987	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	4.200	рзс*
Укупне и спуштене отпадне воде (хиљ.м3)	1.413хиљ.м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	Нема података.	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	Нема података.	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	23	рзс*
Број становника на једног лекара	893	рзс*
Број корисника социјалне заштите	5.118	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	532	рзс*рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности (30) (број)	135	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	Туристи - 891, просечан број ноћења - 1,82.	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	350	ПССС

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Кула
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
Број: 001263782-2025-08576-001-000-060-107-29
20. мај 2025. године
К у л а

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Велибор Милојичић, с.р.